

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

Cap. XLIV. Ex pluribus Rescriptis, quod sit præferendum, ac qualiter Rescripta sint interpretanda, & quando sint invalida.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

Beneficijs p. 8. c. 3. asserit generaliter obtinere in Rescriptis ad lites. In Rescriptis vero ad Beneficia, seu gratiæ, intelligit de ijs, de quibus in jure, vel de stylo curiæ cautum est, ut exprimentur, eo argumento, quod collatio facta criminosa, modo crimen non sit tale, quod inhabilitatem inducat, valida sit; quam tamen verisimiliter Pontifex non fecisset, si crimen novisset. Etsi autem Rescriptum subreptitium tribuat Jurisdictionem, tamen stante obreptione. & subreptione opposita, processus, si quis fiat, est nullius momenti. c. ex tenore, c. ad audientiam, x. eod.

Illud etiam observandum, Rescriptorum Pontificiorum alia, per viam brevis, alia per viam cognitionis, alia per viam Rescripti, specialiter nuncupati, concedi.

C A P U T XLIV.

Ex pluribus Rescriptis, quod sit præferendum?

Ac qualiter Rescripta sint interpretanda? Et quando sint invalida?

SI duo diversi, ad unum idemque Beneficium Rescriptum impetrent; vel etiam ad unam eademque litem, diversa Rescripta, ad diversos judices; posterius priori præferetur, si modo prioris mentionem faciat: alias valebit prius, & posterius subreptium habebitur, nec obtinebit alicujus roboris firmitatem, c.

Cæterum, h. tit. Nisi primum fuerit impetratum communi consensu partium: nam tunc non valet secundum, impetratum per alteram partem, hoc sub tito, d. c. Cæterum. Aut nisi prius sit generale, & posterius speciale; quia tum speciale posterius derogat generali priori, quantum ad ea, quæ in speciali specialiter, & contraria contentis in generali exprimuntur, vel in generali non exprimuntur licet prioris mentionem non faciat. c. 1. & c. Pastoralis, §. quoniam eod. tit. Id ipsum obtinet quoque si speciale prius fuerit impetratum; quia generi per speciem derogatur. c. generi. De Reg. juris in 6. Et quia generalis dispositio, quæ sequitur, non refertur ad specialem præcedentem, lib. Sanctio legum, D. de pœnis. Quod si utrumque sit generale, illud attenditur, quod est magis speciale. Rebuffus in d. Tract. de Rescriptis n. 104.

Non mirum autem videri debet, per posterius Rescriptum revocari prius; id enim non fit sine causâ, cum quod ad Preces supplicantis largitur Pontifex, sit veluti precarium, quod iure communi, ad voluntatem dantis revocari potest, l. ait Prætor D. De Precario.

Quod tamen dicitur in d. c. Cæterum, secundum Rescriptum, non habita mentione

de priore, non valere, intelligendum est, si pars opponat. Abbas & alij. ibid. Facit c. Plerumque x eod. ubi post annum valent secundæ litteræ, quando aduersarius primis non fuit usus: nam inde sequitur, non fuisse ab initio nullas. Quod si quis impetrato Rescripto, videat, sibi fore damnosum non cogitur illud præsentare. cap. Ex Conque stione. x de restitut: spoliat: Immo potest ei renunciare, etiam si præsentaverit. Abbas ibid. Etiam post citationem; modo parti satisfaciat de expensis, & interesse. Aliud dicendum, si parti sit aliquod Jus quæsitum. Rebuffus d. loco, n. 160.

Quando in Rescriptis validis suboritur aliqua dubitatio, interpretatio stricte est facienda, & quidem secundum jus commune. c. causam quæ, x. eod. quia in dubio non præsumitur Princeps aut Pontifex aliquid contra jus commune rescribere; sicut nec derogari juri, alteri prius quæsito: quod est de naturâ Rescripti, l. falsam cod. de diversis Rescriptis l. Rescripta eod. de precib. Imp. offeren. Montanus de Tutela, cap. 33. n. 527. Et hinc omnes clausulæ in Rescriptis expressæ, vel subauditæ, ad juris communis sententiam revocari solent. Unde & illam clausulam, *Si simul omnes interesse non possunt, unus vel duo nihilo-*

minus negotium exequantur, interpretatur Pontifex, in c. Sciscitatus x. eod tam de impedimento juris, quam facti: & per illam: *Si pro alio non scripsimus*, quæ semper intelligitur, nisi contrarium exprimat, declarat, se non intendere, gravare collatorem duobus mandatis, c. Mandatum, x. eod. Et denique, dum in aliqua Ecclesia, certus est Canonico- rum numerus, nec vacat locus, regulariter rescriptum impetrans non recipitur c. constitu- tus, x, eod. Ideoque solet Pontifex addere, *non obstante Canonico- rum numero*, per quam clausulam, pro illa vice, juri communi dero- gat, d. c. constitutus.

In primis suspectum est omne Rescriptum inhibens causæ cognitionem, c. ex parte h- tit quia non præsumitur Pontifex velle per- vertere juris ordinem; & ideo suspicio est, ta- le Rescriptum ab eo non proficisci.

Non valet etiam Rescriptum, quod mani- feste peccat in linguam latinam cap. Ad au- dient. eod. etiam si Rescripta Principum sæ- cularium, in Grammaticam peccantia va- leant. l. Imperator d. de statu hominum, litte- ræ tamen aut syllabæ unius defectus, non vi- tiant Rescriptum, nisi defectus talis sit, qui mutet sensum, & intellectum dispositivi Re- scripti, c. Inter dilectos x De fide instrum.

Litt

Lite etiam pendente neutri litigantium
fas est impetrare Rescriptum, quo alius de
Possessione vel quasi Possessione dejiciatur,
cap. 1. 2. & ult ut lite pendente, &c. Nec enim
lite pendente Rescriptum impetrare licet, ni-
si ut deciditur in l. 2. & 3. cod. ut lite pendente
&c. Sicut nec post provocationem, d. l. 3.

Similiter non valet Rescriptum contra jus
l. Rescripta cod de precib. Imp. offeren. can.
Rescripta XXV. q. 2. sive divinum, quod infe-
rior tollere nequit, sive naturale, quod est
immutabile; sive contra Jus gentium, ut si
Rescriptum dominium rei meæ mihi auferat
sive contra jus civile, can. Imperiali XXV, q.
2. sive contra Canonicum; sive etiam contra
consilia generalia, c. ex parte. x. de capellis
Monachorum. Similiter non valet contra jus
municipale, vel consuetudinem, non factâ
illius mentione. Rebuffus d. loco. n. 70. in fi-
ne. Ratio horum est, quia talia Rescripta cen-
sentur concessa, præter intentionem Princi-
pis, ob varias occupationes tunc juris non
recordantis. d. c. Ex parte. Nec enim præsu-
mitur voluisse jura, tot vigilijs excogitata, u-
no Rescripto subvertere. c. Ecclesia. x. de E-
lect. Similiter non valet, si sit contra stylum,
c. quam gravi. x. de crimine falsi, tunc enim
non præsumitur à Papâ, vel ejus Legato e-
ma-

manasse. c. Porrectum. x de Confirmat. utili.
 Item si habeat clausulas insolitas : si tollat
 jus tertij, quia tum præsumitur falsum: si pro-
 hibitum sit impetrari: si careat debita solem-
 nitate: si sit rasum in loco suspecto: si crimen
 Supplicanti indulgeat: si sit Fisco damnosum:
 si sit contra utilitatem publicam, vel jus pub-
 licum, veluti, ut ædificetur in viâ publicâ, in
 præjudicium Transeuntium.

Valet tamen Rescriptum contra jus, si sit
 per modum Privilegij, quod juri solet dero-
 gare. Can. Privilegia, distinct. 3. Si in aliquo
 solum juri deroget, veluti, ut differatur solu-
 tio creditorum, per annum, aut quinquen-
 nium, l. Quoties cod. de Precib. Imp. offerent.
 Si addatur clausula, *summario & de plano*.
 Quia ordo juris non tollitur. Clement. Sape
 de verb. significat. Si fiat mentio juris con-
 trarij, l. fin. cod. si contra jus, &c. Si non lædat
 alium, & profit petenti,

Observandum autem circa hæc, subrep-
 tionem in uno capite, seu in una parte Re-
 scripti, regulariter non vitare Rescriptum,
 quo ad alia capita separata. cap. Si eo tempo-
 re h. tit. in 6. nisi sit dolosa: quia tum vitiat in
 totum. c. Sedes. c. ex tenore. c. super litteris,
 h. tit. Debet enim mendax Precator seu Im-
 petrator carere penitus impetratis. d. c. Sedes
 Simi-

Similiter si Subreptio in uno capitulo fuerit causa obtinendi Rescripti, quo ad omnia, vitiat in totum, c. Constitutus, & ibi Glossa, & Abbas h. tit.

Observandum præterea, subreptionem tolli per clausulam, *Motus proprii*, per clausulam, *non obstante*, per clausulam, *si non sit alteri in quæsitum*: quia videtur tunc concessum sub conditione, si non præjudicetur alteri in jure quæsito. c. quamvis eod. in 6. Itē per clausulam, *Ex certa scientia*, per clausulam, *Ex plenitudine potestatis*, per clausulam, *Pro expressis habentes. & suppletentes omnes defectus*, prout de his videre licet apud Rebuffum in d. Tract. de Rescriptis.

APPENDIX de REGULIS
JURIS.

Cum in alijs scientijs, non omnia facta & individua, utpote infinita, possint aliquaratione comprehendī ac cognosci: ita neque LEGES neque SENATUS CONSULTA, ita scribi potuerunt, vel possunt, ut omnes casus, qui quandoque incidunt, comprehendat. Li neque LEGES D. de LL. Necessum fuit, exemplo aliarum scientiarum, etiam in jure, ex ijs, quæ in varijs ejus partibus, definita sunt, aliquas generales Regulas con-